

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1MCdo/15/2010
Identifikačné číslo spisu:	6108220632
Dátum vydania rozhodnutia:	12.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6108220632.1

UZNESENIE

D. súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Ing. O. A., bývajúcej v N. N., N. XXX/XX, zastúpenej PhDr. Mgr. A. F., A., advokátom, advokátska kancelária so sídlom v Banskej Bystrici, Kukučínova 18, proti odporcom 1/ A. W., bývajúcemu v N. N., A. XXXX/XX, 2/ S. Dragulovej, bývajúcej v N. N., A. XXXX/XX o uloženie povinnosti odstrániť neoprávnenú stavbu, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 15 C 358/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. februára 2010 sp. zn. 16 Co 8/2010 a rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 21. októbra 2009 č.k. 15 C 358/2008-119, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. februára 2010 sp. zn. 16 Co 8/2010 a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 21. októbra 2009 č.k. 15 C 358/2008-119 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd rozsudkom z 21. októbra 2009 č.k. 15 C 358/2008-119 zamietol návrh navrhovateľky, ktorým sa domáhala uloženia povinnosti odporcom v 1/ a 2/ odstrániť na vlastné náklady neoprávnenú stavbu - plot postavený na pozemku CKN parc. č. XXXX/X, zapísanom v katastri nehnuteľností, vedenom Katastrálnym úradom v Banskej Bystrici, Správou katastra v Banskej Bystrici, na LV č. XXXX pre Obec Banská Bystrica, kat. úz. Radvaň. Súd odporcom 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že od doby, kedy odporcovia postavili plot na murovanom základe, ktorého odstránenia sa navrhovateľka domáhala z dôvodu, že je postavený na jej pozemku, uplynulo takmer 20 rokov, a teda domáhanie sa jeho odstránenia v zmysle ustanovenia § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi pre jeho šikanózný charakter. Výkonaným dokazovaním zistil, že odporcovia potom, čo vystavali v rokoch 1985 -1986 plot, užívali pozemok až po samotné oplotenie, v ktorom užívaní im navrhovateľka ani jej manžel nijakým spôsobom nebránili. Odporcovia užívali predmetnú nehnuteľnosť v dobrej viere ako vlastnú nerušene až do roku 2005, kedy bolo ich vlastnícke právo k predmetnému plotu spochybnené. Výdržaniu predmetného pozemku, na ktorom je plot postavený, došlo najneskôr v roku

1996 (t. j. 10 rokov od počiatku užívania).

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 25. februára 2010 sp. zn. 16 Co 8/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa, vrátane toho, ktorý súd prvého stupňa vyslovil vo svojom skoršom a následne odvolacím súdom zrušenom rozsudku z 27. mája 2009 č.k. 15 C 358/2008-82, že aj v prípade preukázania vlastníctva pozemku parc. č. 1874/2 navrhovateľkou, nebolo by možné jej priznať nárok na odstránenie oplotenia, lebo navrhovateľka viac než 20 rokov neuplatňovala svoje právo k tomuto pozemku, ani sa nedovoľovala jeho ochrany a teda jej návrh na odstránenie plota by bol šikanóznym výkonom práva. Vo vzťahu k nesprávnemu zameraniu pozemkov účastníkov konania uviedol, že v čase výstavby radovej zástavby, bolo nielen povinnosťou odporcov, resp. ich právnych predchodcov ale aj navrhovateľky a jej manžela preveriť správnosť zamerania a pokiaľ tak neurobili, navrhovateľka sa nemôže oprávnenne dožadovať od odporcov, aby pred postavením drobnej stavby - plota odporcovia pozemok zamerali, aby mali istotu, že tento postavili na svojom pozemku.

Proti uvedeným rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na podnet navrhovateľky mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhoval, aby dovolací súd oba rozsudky zrušil a vec vrátil okresnému sudu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci súdmi v základnom konaní. Vyslovil názor, že v kontexte na vykonanú obnovu evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim v priebehu konania o ROEP bolo pre posúdenie veci rozhodujúce zistenie priznania vlastníctva k spornému pozemku v rámci schváleného ROEP a pokiaľ by k zápisu vlastníctva navrhovateľky k spornému pozemku par. č. XXXX/X došlo na základe právoplatne schváleného ROEP, následná, hoci aj dobromyseľná, držba tohto pozemku odporcami by predstavovala už nové plynutie vydržacej doby. Za nesprávny považoval aj právny názor vyslovený súdom, že navrhovateľka vzhľadom na dlhodobý stav situovania stavby oplotenia uplatňovala šikanózný výkon práva, teda zneužitie svojho vlastníckeho práva v rozpore s dobrými mravmi vo vzťahu k odporcom. Uviedol, že z vlastníckeho práva vyplýva vlastníkovi veci oprávnený nárok na ochranu pred tým, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnenne zasahuje; v prípade zásahu neoprávnenou stavbou možno na návrh vlastníka usporiadať sporné vzťahy aj v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka; konanie, ktorým sa vlastník pozemku domáha odstránenia stavby patriacej inému vlastníkovi, nemožno považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi, najmä nie, ak mu takúto možnosť domáhať sa odstránenia stavby výslovne dáva zákon. Pokiaľ súd navrhovateľkou uplatňovaný nárok posúdil v rozpore s uvedeným, vec nesprávne právne posúdil.

Navrhovateľka/ sa s mimoriadnym dovolaním v plnom rozsahu stotožnila, vo svojom písomnom vyjadrení navrhla mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť v celom rozsahu.

Odporcovia 1/ a 2/ sa k mimoriadnemu dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd príslušný rozhodnúť o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov - ďalej len „O.s.p.“), po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže jeho nariadenie nepovažoval za potrebné (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia súdov treba zrušiť.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatorne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1, druhá veta O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa

toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Plniac si vyššie uvedené povinnosti dovolací súd sa preto predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie v tejto právnej veci nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Preskúmaním veci nezistil, že by konanie súdov bolo takouto vadou postihnuté. Takouto vadou konania napokon neodôvodňuje svoj mimoriadny opravný prostriedok ani dovolateľ.

Inou vadou konania (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej príčinou je porušenie ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní a dôsledkom vecná nesprávnosť rozhodnutia. Podľa názoru generálneho prokurátora došlo v konaní k takejto vade tým, že súdy nevenovali dostatočnú pozornosť otázke vlastníctva k spornému pozemku parc.č. 1874/2, keď nevykonali potrebné dokazovanie.

Predmetom konania je navrhovateľkou uplatnené právo odstrániť stavbu oplotenia, ktorú odporcovia zriadili na hranici pozemku parc.č. XXXX/X a parc. č.XXXX/X v kat. území Radvaň v rokoch 1985 sž 1986. Navrhovateľka tvrdila, že pozemok parc. č. XXXX/X vedený ako záhrada o výmere 19 m2, je zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX ako jej vlastníctvo a predmetná stavba jej bráni ho riadne užívať, naopak užívajú ho odporcovia.

V prejednávanej veci odporcovia neuplatnili protinávrh na určenie, že sú vlastníckmi pozemku parc. č. XXXX/X v kat. území Radvaň, dotknutého spornou stavbou oplotenia, súdy riešili otázku jeho vlastníctva ako predbežnú. Za dôkaz opaku, že údaje o vlastníctve žalobkyne v katastri nehnuteľnosti nie sú hodnoverné, považovali súdy nižšieho stupňa zhodné tvrdenia účastníkov a svedeckú výpoveď o okolnostiach vytyčovania hraničnej línie medzi pozemkami pred výstavbou oplotenia a skutočnosť, nepopieranú navrhovateľkou, že do roku 2002 bola presvedčená o správnosti oplotenia danej hranice vlastníctva. Tomu zodpovedalo aj právne hodnotenie tohto zisteného skutkového stavu ako nadobudnutie vlastníctva pozemku parc. č. XXXX/X vydržaním odporcami najneskôr ku koncu roka 1996.

Z podkladov, ktoré sa nachádzali v súdnom spise je zrejmé, že sporný pozemok bol zahrnutý do údajov katastra nehnuteľností najskôr v r. 2002, lebo na grafickej časti geometrického plánu Ing. Červeného zo 14. apríla 2002 plocha vytvorená medzi hranicou pôvodnej parcely č. XXXX vo vlastníctve odporcov a líniou stavby oplotenia zasahujúcej do pozemku navrhovateľky č. XXXX/X, ešte nebola označená ako samostatná parcela. Pod označením parc. č. XXXX/X. sporná parcela figuruje až v zázname podrobného merania zmien vykonaným Ing. Červeným 26. augusta 2007 pod č. E 3041, ktorého grafickú časť v mierke 1:500 predložila navrhovateľka súdu s návrhom (prílohou obálka na č.l. 16 spisu). Znalec zohľadnil výsledky konania o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim a na jeho podklade schválený register obnovennej evidencie pozemkov (ďalej len „ROEP“) rozhodnutím Správy katastra v Banskej Bystrici z 2. marca 2005 pod č. 601-187/2005. Toto rozhodnutie je súčasťou zápisov na liste vlastníctva č. XXX pre kat. územie Radvaň evidujúceho vlastníctvo nehnuteľností odporcov ako parcely registra „E“ KN. Na tento ROEP poukazoval vo svojej výpovedi zo 6. mája 2009 odporca 1/, keď tvrdil, že ním zriadené oplotenie má byť vo vzťahu k navrhovateľke v poriadku, súčasne však rozporne s tým uviedol, že v katastri nehnuteľnosti zapísané vlastníctvo navrhovateľky k parcele č. XXXX/X. nespochybňuje.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že konanie na súdoch nižších stupňov je postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor Slovenskej republiky uvádza, že ak by označená sporná parcela bola predmetom schváleného ROEP a bola súčasťou rozhodnutia správy katastra o schválení tohto registra, predstavovalo by to vznik nového právneho titulu nadobudnutia vlastníctva pre navrhovateľku, ktorý by negoval účinky prípadného vydržania tejto parcely v dobách predchádzajúcich spomínanému konaniu o obnove evidencie. Uvádza, že sudy nižšieho stupňa napriek tomu, že otázku vlastníctva k pozemku parc. č. XXXX/X riešili ako otázku predbežnú, priznanie vlastníctva k spornej parc. č. XXXX/X v rámci schválenia ROEP nezisťovali, hoci to bolo pre posúdenie veci rozhodujúce, teda nevykonali tak v procese dokazovania dôkaz, bez vykonania ktorého nebolo možné posúdiť právne významné skutočnosti nevyhnutné pre posúdenia otázky vydržania vlastníckeho práva k spornému pozemku parc. č. XXXX/X. Poukázal na to, že pokiaľ odporcovia v priebehu konania o ROEP neuplatnili svoj nárok na nadobudnutie vlastníctva k spornej parcele vydržaním (či už v určenej lehote po oznámení začatia konania v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, prípadne na základe uplatnených námietok v zmysle § 7 ods. 1 označeného zákona) a nedošlo k vydaniu rozhodnutia správneho orgánu, že nadobudli vlastníctvo k pozemku vydržaním (§ 11 ods. 1 označeného zákona), nemožno tento nárok na vydržanie, ku ktorému malo dôjsť pred ukončením konania, uplatňovať v konaní pred súdom. Je nerozhodné či v rámci určovacieho návrhu alebo ako vlastnícku obranu. Ak by k zápisu vlastníctva navrhovateľky k spornej parcele došlo na základe právoplatne schváleného ROEP, následná, hoci aj dobromyseľná, držba tohto pozemku odporcami by predstavovala už nové plynutie vydržacej doby.

Súd prvého stupňa odôvodnil zamietnutie žaloby tým, že domáhanie sa odstránenia oplotenia v zmysle ustanovenia § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi pre jeho šikanózný charakter. Vychádzali pritom zo zistenia, že sporné oplotenie vybudovali odporcovia v rokoch 1985 až 1986 v presvedčení, že je situované na hranici pozemkov vtedajších parciel XXXX a XXXX, ktorú hranicu užívatelia vytyčovali svojpomocne. Odporcovia odvtedy dobromyseľne užívali plochu pôvodnej parcele č. XXXX až po oplotenie, bez vedomosti, že hranica v teréne nebola vytyčená presne a že užívajú ako svoju aj neskôr vytvorenú parcelu č. XXXX/X. Bol toho názoru, že za týchto okolností stavba nepredstavuje zásah do vlastníctva navrhovateľky. S týmito závermi súdu prvého stupňa sa v celom rozsahu stotožnil i odvolací súd, ktorý dodal, že pokiaľ došlo k nesprávnemu zameraniu pozemkov účastníkov konania, resp. ich právnych predchodcov, v čase radovej zástavby, bolo povinnosťou nielen odporcov, resp. ich právnych predchodcov ale aj navrhovateľky a jej manžela správnosť zamerania preveriť a pokiaľ tak nespravili ani navrhovateľka ani odporcovia, poťažne ani ďalší vlastníci pozemkov v radovej zástavbe, navrhovateľka sa nemôže oprávnenne dožadovať od odporcov, aby pre postavením drobnej stavby - plotu odporcovia zamerali pozemok, aby mali istotu, že plot postavili na svojom pozemku.

Vychádzajúc z uvedeného, treba prisvedčiť názoru generálneho prokurátora, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo vydané predčasne, bez riadne zisteného skutkového stavu veci. V danom prípade otázka vlastníctva navrhovateľky k pozemku C-KN parc.č. XXXX/X zapísanom v katastri nehnuteľností vedenom Katastrálnym úradom v Banskej Bystrici, Správa katastra Banská Bystrica na LV č. XXXX. pre okres Banská Bystrica, obec Banská Bystrica, katastrálne územie Radvaň (ďalej len „pozemok“) nebola sporná, odporcovia v súdnom konaní ani raz netvrdili, že sú jeho vlastníckymi alebo spoluvlastníkmi, resp. že vlastnícke právo nadobudli vydržaním a v tomto smere nepreukazovali ani, že sú oprávnenými držiteľmi. Spornou otázkou bolo iba oplotenie postavené na predmetom pozemku. Zo spisu nevyplýva, na základe akých skutočností a z akých dôkazov sudy prvého stupňa konštatoval oprávnenosť držby pozemku odporcami, najmä ak odporcovia opakovane vyslovili súhlas s tým, aby navrhovateľka nielen vlastnila, ale aj skutočne užívala pozemok, a to tak, aby odstránila oplotenie postavené na pozemku; vyššie uvedené tvrdil odporca 1/ na ohliadke na mieste samom 12. marca 2009 (č.l.40-43 spisu) a tiež na pojednávaní pred súdom prvého stupňa 6.mája 2009, na ktorom okrem iného uviedol... „čo sa týka pozemku XXXX/X, nikdy som sa s navrhovateľkou nespóril, že je jej“... a súčasne uviedol... „ja som v rámci ROEPky, ktorá prebiehala v roku 2005 zistil, že som s mojím plotom vo vzťahu k navrhovateľke v poriadku“... (č.l. 74 spisu). Toto ostatne uvedené tvrdenie odporcu 1/ bolo pre ďalšie dokazovanie rozhodujúce, aby súd zistil rozsah užívania nehnuteľností a následných zmien vykonaných aj v rámci ROEP vo vlastníckom práve. Súd prvého stupňa pozornosť nevenoval ani

geometrickému plánu č.10829628-009/2002 z 14. apríla 2002, ktorý je súčasťou spisu (č.l.9), rovnako tiež ani ďalšiemu geometrickému plánu č. 244-261-174/85 z 12. júna 1985 (č.l.67 spisu). Geometrický plán Ing. M. Červeného z 14. apríla 2002 neobsahoval znázornenie tvorené líniou stavby oplotenia do pozemku navrhovateľky č. XXXX/X, ale obsahoval iba znázornenie pôvodného nepresného priebehu hranice medzi pozemkami parc. č. XXX/XX a parc. č. XXX/XX, a to súčasne neprerušovanou čiarou hranice, a súčasne znázornenie nového presného priebehu hranice medzi tými istými pozemkami, avšak s novými parcelnými číslami. Iné z jeho obsahu nie je možné vyvodiť. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam, ak by označená sporná parcela bola predmetom schváleného ROEP a bola súčasťou rozhodnutia správy katastra o schválení tohto registra, predstavovalo by to vznik nového titulu nadobudnutia vlastníctva pre navrhovateľku, ktorý by negoval účinky k tejto parcele v dobách prechádzajúcich spomínanému konaniu o obnove evidencie. S rozhodnutím správy katastra o schválení ROEP sa súd prvého stupňa neoboznámil a priznanie vlastníctva k spornému pozemku neexistoval. V procese dokazovania nebol vykonaný dôkaz ,bez vykonania ktorého nebolo možné posúdiť právne významné skutočnosti nevyhnutné pre právne posúdenie, a to bez ohľadu na návrhy účastníkov, pretože takýto dôkaz bol pre rozhodnutie nevyhnutný.

Vadou tejto povahy trpí i konanie na druhom stupni, keďže odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil bez toho, aby spomínaný nedostatok v dokazovaní napravil jeho doplnením (§ 213 ods. 5 prvá veta O.s.p.).

So zreteľom na tzv. inú vadu konania (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.), ku ktorej došlo v konaniach na súdoch nižších stupňov, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 3 O.s.p.).

Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia súdov vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a ním chránených záujmov účastníkov konania a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutia krajského a okresného súdu v zmysle § 243b ods. 1 veta za bodkočiarkou a § 243b ods. 2 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods.1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.